

KLİNİK BİYOKİMYA YETERLİK KURULU

Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitiminde Kurumsal Yeterlik Ölçütleri

1. Amaç ve Hedefler
2. Eğiticiler
3. Eğitim Alt Yapı ve Olanakları
 - 3.1. Uygulamalı Eğitim Olanakları
 - 3.2. Kuramsal Eğitim Olanakları
 - 3.3. Araştırma Eğitimi Olanakları
4. Eğitim Programı
5. Ölçme ve Değerlendirme
6. Uzmanlık Öğrencileri
7. Eğitim Programının İzlenmesi ve Geliştirilmesi
8. Yönetim ve Yürütme

1. AMAÇ VE HEDEFLER

- 1.1. Eğitim kurumu, uzmanlık eğitiminin amaç ve hedeflerini tanımlamış olmalıdır.

Eğitim kurumunda, tıbbi biyokimya uzmanlık eğitiminin amaç ve hedefleri, amaç ve hedeflerin ne zaman belirlendiği ve güncelleme yapıldıysa zamanı belirtilmeli ve belgelenmelidir. Bu amaç ve hedefler; eğitim sorumlusu, diğer eğiticiler ve uzmanlık öğrencileri tarafından özümsemiş olmalıdır.

- 1.2. Eğitim kurumu, uzmanlık eğitim programının amaç ve hedeflerini ve eğitim sürecini, tıbbi biyokimya uzmanının hastalıkların tanı ve izlemindeki görev ve sorumluluklarını yerine getirmesine yönelik yetkinlikleri kapsayacak şekilde tanımlamış olmalıdır.

Eğitim programının amaç ve hedefleri, uzmanlık öğrencisinin kazanması beklenen bilgi, beceri ve tutumları içerir ve tıbbi biyokimya uzmanından beklenen yeterlik ve yetkinlikleri tanımlar. Bu amaç ve hedefler, tıbbi biyokimya uzmanının mesleksi ve toplumsal beklentileri karşılmasına yönelik tüm yetkinlikleri kapsamalıdır. Tanımlanan yetkinlikler; TUKMOS "Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı"nda yer alan "Klinik Yetkinlikler" ve "Girişimsel Yetkinlikler" i kapsamalıdır. Tıbbi Biyokimya uzmanlık eğitimi ile amaçlanan yetkinlikler; hasta hakları, sağlık hukuku, hasta ve diğer sağlık çalışanları ile iletişim, yöneticilik, ekip çalışması, analitik düşünme, sürekli mesleki gelişim, toplumsal ve etik öğeleri de içermelidir.

KLİNİK BİYOKİMYA YETERLİK KURULU

- 1.3. Eğitim kurumu, uyguladığı eğitim programının TUKMOS “Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı” na uygunluğunu sağlamalıdır. Buna ek olarak eğitim kurumu, amaç ve hedefleri doğrultusunda eğitim programını genişletebilir, rotasyon ve seçmeli programlar ekleyebilir.
- 1.4. Uzmanlık eğitim programının amaç ve hedefleri; eğiticiler ve uzmanlık öğrencisi temsilcisinden oluşan ve eğitim politikasını belirleyen bir kurul tarafından ulusal ve uluslararası meslek örgütlerinin ve uzmanların görüşleri göz önüne alınarak oluşturulmalıdır.
- 1.5. Uzmanlık eğitim programının amaç ve hedefleri, uzmanlık öğrencilerini eğitim sürecinde yeniliklere ve bilimsel gelişmeleri izlemeye ve uygulamaya özendirmelidir.
- 1.6. Eğitim kurumu, uzmanlık eğitimi programının amaç ve hedeflerini eğiticiler ve uzmanlık öğrencilerinin her zaman ulaşabileceği şekilde yayınlamış olmalıdır.

2. EĞİTİCİLER

- 2.1. Eğitim kurumunda eğiticilerin sayısı, eğitim alanın kişisel olarak yakından izlenmesini sağlamak ve yeterli düzeyde süpervizyonu temin etmek için eğitim alanların sayısı ile orantılı olmalıdır. Eğiticilerin sayısı ve niteliği TUKMOS “Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı”nın ve “Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği”nin gereklerini karşılamalıdır.
- 2.2. Eğitim kurumunda eğiticilerin, uzmanlık eğitimi programına sistemli olarak katılmaları ve uzmanlık öğrencilerine mesleki, akademik ve sosyal danışmanlık vermeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Eğiticiler, uzmanlık öğrencileri ile sürekli ve düzenli iletişim içinde olmalıdır. Öğretim etkinlikleri, eğiticilerin iş çizelgesinde sorumluluklar olarak yer almalıdır.
- 2.3. Eğitim kurumunun, eğitici kadrolarının eğitici niteliklerini geliştirmeye yönelik program ve/veya düzenlemeleri bulunmalıdır. Eğiticilerin sürekli mesleki gelişim etkinliklerine katılımı için özendirme, yönetsel ve mümkünse ekonomik destek sağlanmalıdır.

3. EĞİTİM ALT YAPI VE OLANAKLARI

3.1. UYGULAMALI EĞİTİM

- 3.1.1. Eğitim kurumunda, uzmanlık öğrencilerinin klinik ve girişimsel yetkinliklerini kazanabilecekleri uygulamalı eğitim ortamı sağlanmalıdır. Uygulamalı eğitim için temel ölçütler TUKMOS “Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı” na ve güncel mevzuata uygun olmalıdır.

KLİNİK BİYOKİMYA YETERLİK KURULU

3.2. KURAMSAL EĞİTİM

3.2.1. Uzmanlık eğitimi programının uygulanabilmesi için eğitim ortamı hem öğretim elemanları hem de uzmanlık öğrencileri için yeterli olacak biçimde planlanmalıdır.

3.3. ARAŞTIRMA EĞİTİMİ

3.3.1. Eğitim kurumu, uzmanlık öğrencilerinin Tıbbi Biyokimya alanında temel ve uygulamalı araştırmaları eleştirel okuyup anlayabilecekleri ve yorumlayarak mesleki uygulamalarında kullanmayı öğrenebilecekleri düzeyde eğitim olanağı sunmalıdır. Bu amaca ulaşmak için ulusal ve uluslararası süreli yayınlara ulaşım olanağı sağlanmalıdır.

3.3.2. Eğitim kurumu, her bir uzmanlık öğrencisine bireysel ya da bir ekibin içinde araştırma planlama ve uygulama fırsatı sağlamalı, araştırma süreçleri ve sonuçlarının paylaşılmasını, uzmanlık öğrencilerinin kongrelere katılımını ve araştırmalarını yayınlamalarını özendirerek yönetsel düzenlemeler yapmalı, bilimsel araştırmalara ve etkinliklere ekonomik destek bulmaları için yol gösterilmesini sağlamalıdır.

4. EĞİTİM PROGRAMI

4.1. Eğitim kurumunda, TUKMOS "Tıbbi Biyokimya Uzmanlık Eğitimi çekirdek müfredatı" nı kapsayan kuruma özgü eğitim programı yazılı hale getirilmiş, eğitici ve öğrenciler ile paylaşılmış olmalıdır.

4.2. Eğitim programında, uzmanlık öğrencilerinin klinik ve girişimsel yetkinliklere hangi düzeyde, hangi kıdemde ve hangi yöntemler kullanılarak ulaşacağı tanımlanmalıdır.

4.3. Eğitim ortamı ve eğitim sürecinin organizasyonu, eşgüdümü, yönetimi ve değerlendirilmesindeki sorumluluk ve yetkiler tanımlanmalıdır.

4.4. Eğitim kurumunun kuramsal ve uygulamalı eğitim programı en az son dört yıldır uygulanıyor olmalıdır

4.5. Eğitim programı, uzmanlık öğrencisinin kuramsal eğitimini bütünleyecek şekilde, sağlık hizmeti sunumu içinde, sorumluluğu paylaşarak ve gözlem altında uygulamalı eğitimini almasını sağlayacak biçimde yapılandırılmış olmalıdır. Mesleki gelişimde usta çırak ilişkisinin önemi vurgulanmalıdır.

4.6. Eğitim programı, sağlık hizmetleri talebinden bağımsız olmalı, sunulan sağlık hizmeti eğitim için araç olarak kullanılmalı ve eğitim programını tamamlayıcı özellikte olmalıdır.

4.7. Kuramsal eğitimin, sistemli ve yapılandırılmış olarak uygulandığı belgelendirilmelidir.

KLİNİK BİYOKİMYA YETERLİK KURULU

- 4.8. Eğitim programında var olan dış rotasyonların hedefleri ve işleyişi, ilgili klinik ile işbirliği içinde düzenlenmeli ve yazılı hale getirilmelidir.
- 4.9. Gerekli durumlarda, ulusal ya da uluslararası farklı kurumlarda rotasyon yapılabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- 4.10. Eğitim programında mümkünse seçmeli rotasyonlar yer almalıdır.
- 4.11. Eğitim programında, etik değerler iletişim, ekip çalışması ve yönetim becerilerine ilişkin eğitim ve uygulamalar yer almalıdır.
- 4.12. Eğitim programı analitik, eleştirel düşünmeyi geliştirecek, bilimsel araştırma yöntemlerini içerecek şekilde planlanmalıdır. Öğrencilerin bilimsel düşünme ve araştırma yöntemleri konusunda bilgi edinmeleri için eğitimin farklı evrelerinde araştırma yöntemleri, biyoistatistik, makale yazma, yayın etiği vb. konularını sistematik öğrenme fırsatları yaratılmalıdır.
- 4.13. Eğitim programı kanıta dayalı tıp uygulamalarını içermelidir. Uzmanlık öğrencilerinin, karşılaşacakları preanalitik, analitik ve postanalitik sorunları çözme süreçlerinde tıbbi kanıt ve deneyimleri kullanabilme becerilerini geliştirecek kuramsal ve uygulamalı etkinlikler eğitim programında yer almalıdır.
- 4.14. Eğitim kurumu, uzmanlık öğrencilerine sürekli mesleki gelişim ve yaşam boyu öğrenme becerisi kazandırmalıdır.
- 4.15. Eğitim programı, uzmanlık öğrencilerinin tıbbi laboratuvar hizmeti sunumunda sağlık hizmetleri ekibinin bir üyesi olarak etkin şekilde çalışabilmesi için disiplinler ve meslekler arası işbirliğini öğrenmesini sağlamalıdır.

5. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- 5.1. Eğitim kurumunda, kullanılan ölçme-değerlendirme yöntem ve ölçütleri belirlenmeli, yıllara ve aşamalara göre kullanımı açıkça tanımlanmalı, yayınlanmalı, uzmanlık öğrencileri ve eğiticiler tarafından bilinmelidir.
- 5.2. Ölçme ve değerlendirme için kullanılan yöntemlerin eğitim amaçları ile uyumlu olması, geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- 5.3. Uzmanlık eğitimi süresince, kazanılması gereken girişimsel yetkinliklere yönelik olarak uzmanlık eğitimi kayıt belgeleri (karne/portfolyo) kullanılmalı ve belirli aralıklar ile eğiticiler tarafından değerlendirilmelidir.
- 5.4. Uzmanlık öğrencilerine eğitim sürecinde, kuramsal bilgi ve laboratuvar becerileri sınamaya yönelik olarak yılda en az bir yazılı sınav ve beceri değerlendirilmesi yapılmalıdır.

KLİNİK BİYOKİMYA YETERLİK KURULU

- 5.5. Ölçme ve değerlendirme, öğrenmeyi destekleyecek şekilde planlanmalıdır. Uygulamaların özellikle öğrenenlerin performansını arttırmak yönünde motive edici ve verilen geri bildirimle geliştirici etkisi önemlidir.
- 5.6. Eğitim kurumunda, uzmanlık öğrencilerinin bireysel gelişimleri izlenerek geri bildirim verilmelidir. Her uzmanlık öğrencisinin gelişiminin, eğiticiler tarafından sistemli ve düzenli olarak değerlendirilmesi; uzmanlık öğrencisi ile yeterli sıklık, süre ve derinlikte, eğitim amaçlarına uygunluğun dikkate alındığı, mesleki gelişimi değerlendirme oturumları yapılmalıdır.

6. UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ

- 6.1. Eğitim kurumu, uyguladığı eğitim programı temelinde kurumsal olanakları doğrultusunda en etkin eğitim verebileceği azami uzmanlık öğrencisi sayısını belirlemiş olmalıdır.
- 6.2. Eğitim kurumu, eğitim ile ilgili tüm süreçlerde uzmanlık öğrencisinin temsiliyetini ve katılımını sağlamalıdır.
- 6.3. Uzmanlık öğrencilerinin özlük hakları, görev yetki ve sorumluluklarını tanımlanmalı ve bildirilmelidir.
- 6.4. Uzmanlık eğitiminde, eğitim ve hizmet dengesi gözetilmelidir.
- 6.5. Uzmanlık öğrencilerinin çalıştığı ortamdaki mesleki riskler kabul edilebilir düzeylere indirilmiş olmalıdır.

7. EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ

- 7.1. Uzmanlık eğitim programının tüm bileşenleri düzenli olarak gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.
- 7.2. Eğiticiler ve tıpta uzmanlık öğrencilerinden en az yılda bir kez anonim olarak yazılı geri bildirimler alınmalı ve sonuçlar programın iyileştirilmesi yönünde kullanılmalıdır.
- 7.3. Eğitim kurumundan uzmanlığını alanların, uzmanlık eğitiminin meslek yaşamlarına olan etkisi değerlendirilmeli ve sonuçlar programın iyileştirilmesi yönünde kullanılmalıdır.
- 7.4. Eğitim kurumu, eğitim programının izlenmesi ile ilgili sonuçları eğiticiler, uzmanlık öğrencileri ve gerektiğinde fakülte/hastane yönetimi ile paylaşmalıdır.

8. YÖNETİM VE YÜRÜTME

KLİNİK BİYOKİMYA YETERLİK KURULU

- 8.1. Eğitim kurumunun yönetim yapısı, örgütlenme şeması ve fakülte/hastane ile ilişkileri tanımlanmış olmalıdır.
- 8.2. Eğitim kurumunun yönetim yapısı içinde anabilim dalı başkanı/eğitim sorumlusu, diğer eğiticiler, varsa eğitim ile ilgili kurulların görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanmış olmalıdır.
- 8.3. Eğitim kurumunda, eğitimle ilgili karar ve süreçler belgelenmeli ve düzenli bir kayıt ve dokümantasyon sistemi bulunmalıdır.
- 8.4. Eğitim kurumunda, uzmanlık eğitimi ile ilgili süreçlerinin yürütülmesinde gerekli sekreterlik desteğini sağlayacak bir yapı bulunmalıdır.
- 8.5. Eğitim kurumu, uzmanlık alanı ile ilgili olarak, ulusal ve uluslararası kurum, kuruluş, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları, gönüllü organizasyonlar ve toplumla yapıcı bir etkileşim içinde olmalıdır.

9. SÜREKLİ YENİLENME

- 9.1. Uzmanlık eğitim programının yapı, işlev ve niteliği düzenli olarak gözden geçirilmeli, güncellenmeli ve belirlenen eksiklikler düzeltilmelidir.
- 9.2. Uzmanlık eğitim programındaki yenilenme süreçleri, geçmiş deneyimler, mevcut etkinlikler ve geleceğe ilişkin görüşler doğrultusunda planlanmalıdır.